

§ 153
Dnr KS/2023:776

Gatubelysningsplan för Tierps kommun

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta Gatubelysningsplan för Tierps kommun,

att planen ska gälla från och med 1 januari 2024,

att upphäva Tekniska nämndens beslut om Gatu- och vägbelysning daterat 1989-12-20 § 204, samt

att uppdra till kommunstyrelsen att säkerställa att planen årligen följs upp i utskottet samhällsbyggnad med information om planerade åtgärder inför året.

Reservationer

Mio Tastas Viktorsson (TList) och Elmer Pollack (TList) reserverar sig till förmån för eget yrkande /Bilaga/.

Jenny Lundström (MP) reserverar sig till förmån för eget yrkande /Bilaga/.

Joakim Larsson (SD), Klas Jakobsson (SD), Maj-Louise Ljungmark (SD), Lars-Ola Sandström (SD), Simon Brännström (SD), Bengt Asplund (SD), Jan Jansson (SD), Veronica Mattsson (SD) och Per Karlsson (SD) reserverar sig till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning av ärendet

Tierps kommun ska förse invånarna med rimlig belysning i förhållande till säkerhet för person och egendom samt skapa förutsättningar för att ohälsa på grund av att mörker förebyggs. Grundregeln för belysning är att den följer väghållaransvaret. Väghållaren ansvarar för var och hur belysningen ska utformas utmed sina vägar. Trafikverket ansvarar för gatubelysning på det statliga vägnätet och kommunerna på det kommunala vägnätet. På det enskilda vägnätet är respektive vägförening/väghållare ansvarig. I detaljplan framgår att kommunen ska ansvara för gatubelysningen om kommunen är huvudman för gator och allmänna platser. I övrigt finns

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

ingen grundläggande skyldighet för kommuner att sätta upp och sörja för gatubelysning på de kommunala gatorna i tätorten eller på landsbygden.

År 1989 beslutade Tekniska nämnden i Tierps kommun om regler för gatu- och vägbelysning i kommunal regi. Regelverket som beslutades är inte entydigt utan ger upphov till bedömningar i stor utsträckning. Detta visar sig även i den planering av belysningsarbete som arbetats fram utefter beslutet.

Förslag till Gatubelysningsplan för Tierps kommun är utformad med tydligt mål och syfte samt med kriterier som bygger på befolkningsstatistik utefter definitioner av bebyggelsegrupper. Gatubelysningsplanen tar även hänsyn till trolig kommande inflyttning samt avväganden utefter översiktsplanens utpekande av sammanhängande bostadsbebyggelse med utvecklingspotential.

Beslutsmotivering

Grundregeln för gatubelysning är att den följer väghållaransvaret. I detaljplan framgår att kommunen ska ansvara för gatubelysningen om kommunen är huvudman för gator och allmänna platser. I övrigt finns ingen grundläggande skyldighet för kommuner att sätta upp och sörja för gatubelysning på de kommunala gatorna i tätorten eller på landsbygden.

Under mitten av 1990-talet genomfördes en omfattande övertagandeprocess mellan kommuner och dåvarande Vägverket. Processen resulterade i att det nu är kommunerna som i de flesta fall svarar för den belysning som inte är Trafikverkets, även om belysningen finns längs statlig väg.

Längre tillbaka bekostade vissa byar och bebyggelseområden, främst i glesbygd, själva några stolpar i anslutning till hållplatser, korsningar, brevlådor med mera. Många av dessa anläggningar har över åren tagits över av kommunerna vilket medfört att kommunen ansvarat för belysning även längs enskild väg.

Förslag till Gatubelysningsplan innebär att kommunen fortsatt inte enbart kommer belysa vägar där kommunen är huvudman utan även vägar som är statliga och enskilda. Gatubelysningsplanen föreslår att kommunen belyser detaljplanerade områden där kommunen är huvudman för väg samt bebyggelseområden som klassas som tätort och småort samt de som omnämns som tillväxtområden.

Att inte belysa utanför småort och tillväxtområden innebär att flertalet befintliga gårdsbelysningar och övrig belysning på landsbygd kommer att tas ned.

Att fullt ut inte belysa de platser kommunen idag belyser på landsbygden kommer att påverka boende och resande i området men detta behöver ställas i relation till hela kommunens landsbygd. Belyser kommunen en

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

viss plats utifrån dess specifika behov och förutsättningar bör kommunen även belysa andra platser med samma eller liknande förutsättningar. Att i beslut om Gatubelysningsplan sätta kriterier för belysning inom bebyggelseområden med ett visst antal invånare ger en belysningsplan som skapar likvärdighet och tydlighet i bedömningar, både utifrån nuläge men även utifrån framtidens behov.

Förutom fördelar med tydlighet i antal invånare medför de skarpa gränserna i antal även svårigheter med hänsyn till in- och utflyttnings ständiga fluktuation. I de bebyggelseområden på gränsen till ett invånarantal som berättigar kommunal gatubelysning behöver avvägning beakta trolig kommande inflyttning vilket görs utifrån befolkningsprognos, den specifika platsens förutsättningar och utifrån översiktsplanens utpekande av sammanhängande bostadsbebyggelse med utvecklingspotential. Genom att införa begreppet tillväxtområde öppnas det upp för fler bebyggelseområden att få behålla den kommunala belysningen, om vissa villkor är uppfyllda.

Barnrättskonsekvenser

Barn och unga så väl som vuxna kan komma att påverkas av beslutet då den upplevda trygghet, som gatubelysning kan ge, på vissa håll kommer att tas bort i kommunal regi.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Tierps kommun ansvarar, år 2022, för ca 6 370 stycken väg-, gatu-, och gång- & cykelvägsbelysningspunkter. Belysningspunkterna finns både längs statlig, kommunal och enskild väg.

Kostnad för kommunal gatubelysning finansieras via Tillväxt och Samhällsbyggnads driftbudget respektive budget för reinvestering. Den sammanlagda budgeten för gatubelysning för 2023 ligger på ca 8 000 000 kr, budgeten omfattar drift, underhåll, elavgift samt avskrivningar och avbetalning för tidigare utfört armaturbyte. Ca 1 560 000 kr är budgeterat för elavgifter, enligt prognos för årsavvikelse för 2023 förväntas elavgifterna landa på drygt 3 000 000 kr.

Förslag till Gatubelysningsplan innebär att kommunen fortsatt kommer att ansvara för belysning inom tätort, småort samt inom tillväxtområde. Det innebär ett fortsatt ansvar för ca 4 770 stycken belysningspunkter. Driftkostnad per stolpe är beräknad till ca 1300 kr/år, beräkning utifrån ett snitt av kostnader för år 2021 och 2022.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Antal belysningspunkter

Belysningspunkter	Antal (ca st)	Driftkostnad (cirka kr)
Totalt idag	6 370	8 280 000
Inom tätort	4 050	5 265 000
Inom småort	650	845 000
Inom tillväxtområde	70	90 000
Utanför tätort, småort tillväxtområde	1 600	2 080 000

Löpande driftkostnad och utbyte rötskadade* belysningsstolpar

	Stolpar att behålla (ca st)	Driftkostnad/år (cirka kr)	Utbyte rötskadad stolpe (st)	Kostnad utbyte (cirka kr)
Förslag gatubelysningsplan	4 770	6 200 000	15	195 000
Behålla alla stolpar	6 370	8 280 000	70	910 000

*Stolpar som enligt genomförd rötskadebesiktning behöver åtgärdas i direkt närtid.

Uppräknad budget baserad på 2023 års budgetering bedöms behövas för fortsatt drift och utbyte av rötskadade stolpar samt utbyte av armaturer och andra komponenter där så är nödvändigt för att bibehålla en belysningsanläggning som uppfyller driftkrav inom föreslagen Gatubelysningsplan.

I det fall att restriktivare gräns sätts för områden som berättigar kommunal belysning än vad föreslagen gatubelysningsplan anger kan tilldelade medel sänkas.

För att fortsätta belysa platser med befintlig kommunal belysning krävs ett tillskott i driftbudget 2024 för att klara kostnaderna för såväl el som drift och underhåll för befintlig belysning. Vartefter belysningspunkter, under de kommande åren, tas ned i linje med beslutad gatubelysningsplan kommer kostnader för el, drift och underhåll att minska jämfört med nuvarande kostnader.

Utökad kommunal belysning, på platser där det inte finns belysning idag, för att nå likvärdighet inom hela kommunens geografiska område kräver ytterligare tilldelning av väsentligt högre andel medel i både drift- och investeringsbudget.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Förslag till beslut på sammanträdet

Yrkande

Mio Tastas Viktorsson (TList) yrkar i första hand att ärendet återremitteras med motiveringen att planen görs om för att skapa förutsättningar för belysning även på landsbygden, hänsyn tas till trafikförhållanden och trafiksäkerhet samt att ärendet kan kompletteras med ett korrekt och fullständigt underlag.

Mio Tastas Viktorsson (TList) yrkar i andra hand att Tekniska nämndens beslut om Gatu- och vägbelysning daterat 1989-12-20 § 204 upphävs,

att all ej akut rasering upphör tills vidare,

att en ny belysningsplan tas fram med förutsättningar för fortsatt belysning på kommunens landsbygd,

att budget för rasering stryks, motsvarande -1560 tkr årligen till och med 2027; budget för drift får tillskott med 520 tkr varje år fram till och med 2027 då hela tillskottet uppgår till 2080 tkr; budget för utbyte av rötskadade stolpar utökas med 230 tkr.

Joakim Larsson (SD) yrkar i första hand att ärendet återremitteras och omarbetas så att gatubelysningsplanen blir mer tillåtande för enskilda som vill driva belysningen i egen regi.

Joakim Larsson (SD) yrkar i andra hand avslag till att-sats 1 och 2.

Ändringsyrkande

Jenny Lundström (MP) yrkar att sista meningen i första stycket på sid 8, ”Visar besiktningen att materialet är i dåligt skick bör överlåtelse inte ske” stryks.

Tilläggsyrkande

Matilda Svahn (S) yrkar att uppdra till kommunstyrelsen att säkerställa att planen årligen följs upp i utskottet samhällsbyggnad med information om planerade åtgärder inför året.

Bifall

Emma Lokander (M) yrkar bifall till Matilda Svahns (S) tilläggsyrkande.

Mio Tastas Viktorsson (TList) yrkar i tredje hand bifall till Joakim Larssons avslagsyrkande till att-sats 1 och 2.

Joakim Larsson (SD) yrkar bifall till Jenny Lundströms (MP) ändringsyrkande.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Avslag

Emma Lokander (M) yrkar avslag till Jenny Lundströms (MP) ändringsyrkande.

Yttrande

Elmer Pollack (TList) och Viktoria Söderling (S) yttrar sig.

Beslutsgång 1

Ordförande föreslår propositionsordning som godkänns av kommunfullmäktige.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Joakim Larsson (SD) begär omröstning.

Beslutsgång omröstning 1

Följande omröstningsproposition godkänns:

- Den som vill att ärendet avgörs röstar ja
- Den som vill återremittera ärendet röstar nej

Omröstning verkställs och kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag (Omröstningsprotokoll/bilaga/).

Resultat:

Ja – 38 röster

Nej – 11 röster

Beslutsgång 2

Ordförande föreslår propositionsordning som godkänns av kommunfullmäktige.

Ordförande ställer proposition på bifall eller avslag till Jenny Lundströms (MP) ändringsyrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar att avslå yrkandet.

Beslutsgång 3

Ordförande föreslår propositionsordning som godkänns av kommunfullmäktige.

Ordförande ställer proposition på bifall eller avslag till Matilda Svahns (S) tilläggsyrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla yrkandet.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutsgång 4

Ordförande föreslår propositionsordning som godkänns av kommunfullmäktige.

Ordförande ställer proposition på liggande förslag och Mio Tastas Viktorssons (TList) yrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt liggande förslag.

Mio Tastas Viktorsson (TList) begär omröstning.

Beslutsgång omröstning 4

Följande omröstningsproposition godkänns:

- Den som vill bifalla liggande förslag röstar ja
- Den som vill bifalla Mio Tastas Viktorssons (TList) yrkande röstar nej

Omröstning verkställs och kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag (Omröstningsprotokoll/bilaga/).

Resultat:

Ja – 38 röster

Nej – 2 röster

Avstår – 9

Beslutsgång 5

Ordförande föreslår propositionsordning som godkänns av kommunfullmäktige.

Ordförande ställer proposition bifall eller avslag till att-sats 1 och 2 och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla att-satserna.

Joakim Larsson (SD) begär omröstning.

Beslutsgång omröstning 5

Följande omröstningsproposition godkänns:

- Den som vill bifalla att-sats 1 och 2 röstar ja
- Den som avslå att-sats 1 och 2 enligt Joakim Larssons (SD) yrkande röstar nej

Omröstning verkställs och kommunfullmäktige beslutar att bifalla att-sats 1 och 2 (Omröstningsprotokoll/bilaga/).

Resultat:

Ja – 37 röster

Nej – 12 röster

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutsunderlag

- Beslut kommunstyrelsen § 242/2023
- Beslut utskottet samhällsbyggnad § 107/2023
- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Gatubelysningsplan för Tierps Kommun

Beslutet skickas till

- Chef Tillväxt och Samhällsbyggnad
- Chef Medborgarservice
- Ekonom Medborgarservice
- Chef Kvalitet och strategisk utveckling